

Praktisch Verkeersexamen

Handleiding

Colofon

Dit is een uitgave van Veilig Verkeer Nederland

Inhoud: Christel de Heus

Redactie: Marian Schouten

Fotografie: Hans van Drie, Veilig Verkeer Nederland

Foto omslag: Hans van Drie

Vormgeving: Studiotekst B.V., Culemborg

Productiebegeleiding: Hans van Drie

Versiedatum: Augustus 2010

Inhoud

1	Het praktisch Verkeersexamen in het kort	4
2	Nut en noodzaak	4
3	Stappenplan voor de organisatie	4
4	Eisen aan de route	5
5	De start	6
6	Controle langs de route	7
7	Fietskeuring	8
8	Afwikkeling van het examen	9
9	Ondersteuning bij de organisatie en uitvoering	10
10	Verzekering	11
11	Subsidie	11

Bijlagen

1	Voorbeeld stappenplan	12
2	Voorbeeldbrief aan ouders	14
3	Voorbeeld routebeschrijving en oefeninstructies	15
4	Voorbeeld controlelijst	16
5	Verzamelstaat	18
6	Kopieerblad fietscontrole	19
7	Voorbeeld persbericht	20
8	Contactpersonen praktisch Verkeersexamen	21

1 Het praktisch Verkeersexamen in het kort

Het praktisch Verkeersexamen is onderdeel van het verkeersonderwijs op de basisschool. Tijdens het schriftelijk Verkeersexamen wordt getoetst of de leerlingen de verkeerskennis beheersen en voldoende inzicht hebben in verkeerssituaties.

Maar verkeer leer je niet alleen uit een boekje. Verkeer is vooral praktijk. Tijdens het praktisch Verkeersexamen wordt getoetst of de leerlingen de opgedane verkeerskennis goed kunnen toepassen in het echte verkeer.

Tijdens het examen fietsen de leerlingen een route door hun eigen woonomgeving. In de weken voor het examen hebben de kinderen, met hun ouders, de route al kunnen oefenen. Voor de start worden de fietsen van de kinderen gecontroleerd. Alleen op een goedgekeurde fiets mogen zij aan het examen deelnemen.

Langs de route staan vrijwilligers, die - aan de hand van een controlelijst - beoordelen of de leerlingen goed handelen. Na het examen bespreekt de eigen leerkracht de resultaten in de klas. Enkele weken later vindt de uitreiking van de verkeersdiploma's plaats.

Tip van Veilig Verkeer Nederland

Op www.leraar24.nl staat een filmpje, dat een goede indruk geeft van het verloop van een praktisch Verkeersexamen.

2 Nut en noodzaak

Deelname aan het praktisch Verkeersexamen vergroot de aandacht voor (praktisch) verkeersonderwijs op school. Het maakt ook de ouders bewuster van het belang van verkeersonderwijs en van een gedegen verkeersopvoeding thuis.

Het examen benadrukt impliciet het belang van fietsen als gezond en milieuvriendelijk gedrag. De fietscontrole die aan het praktisch Verkeersexamen vooraf gaat, maakt kinderen en ouders bewust van het belang van een veilige fiets.

Het praktisch Verkeersexamen geeft een goede indruk van de verkeersvaardigheid van kinderen. Het toetst het verkeersgedrag en het juist toepassen van verkeerskennis op een aantal essentiële punten. Dit gebeurt gestructureerd, aan de hand van een controlelijst. Onderliggende vaardigheden, zoals beheersing van de fiets (remmen, bochten nemen, etc.) en sociaal gedrag (helpen en hinderen), worden niet direct getoetst, maar zijn wel vereiste vaardigheden om het examen goed te kunnen afleggen.

3 Stappenplan voor de organisatie

De organisatie van het praktisch Verkeersexamen is een flinke klus.

U moet de route uitzetten, de scholen, ouders en leerlingen informeren, vrijwilligers zoeken voor de fietscontrole en de controleposten, controlelijsten maken en de resultaten zorgvuldig overdragen aan de scholen.

Hoe het praktisch Verkeersexamen er precies uitziet, hangt natuurlijk sterk af van de lokale omstandigheden. Toch is het wenselijk dat er enige uniformiteit is wat betreft de route, de normering en de uitvoering van het examen.

In bijlage 1 vindt u een voorbeeld stappenplan. Hieronder bespreken we een aantal onderdelen wat uitgebreider.

4 Eisen aan de route

Om de kinderen werkelijk te kunnen toetsen op hun verkeersvaardigheden moet de examenroute aan een aantal criteria voldoen.

(a) De route dient overeen te komen met de werkelijkheid.

- De kinderen fietsen in een omgeving die hun bekend is.
- Verkeerssituaties die voor een plaats of wijk kenmerkend zijn, moeten in de route zijn opgenomen. Bijvoorbeeld een kruising met verkeerslichten, een brug, een spoorweginnengang, een voetgangersoversteekplaats, een rotonde en wegen met of zonder aparte fietspaden.
- Er staan op de dag van het examen geen extra verkeersborden die de volgende dag weer verdwenen zijn.
- Het overige verkeer wordt niet omgeleid.

(b) In de route moeten minimaal de volgende situaties zijn opgenomen:

- Linksaf slaan.
- Gelijkwaardige kruising.
- Voorrangskruising.
- Afslaan met voorsorteren (met en/of zonder voorsorteervak).

Tips van Veilig Verkeer Nederland

- Laat de route tegen de klok in lopen, zodat er genoeg bochten naar links in zitten.
- Bespreek de examenroute met de gemeente. Check of er in de examenperiode werkzaamheden plaatsvinden op de route. Maak afspraken over het ophangen van routepijlen.
- Als u het écht goed wilt aanpakken, zet dan - in samenwerking met de gemeente - een vaste oefenroute uit. Basisscholen kunnen daarop dan het hele jaar oefenen.
- Maak een dvd van de (vaste) examenroute, zodat de leerkracht de moeilijke punten op school kan bespreken. Plaats de film op de school- of gemeentesite, zodat ouders en kinderen hem ook thuis kunnen bekijken.

Tips van Veilig Verkeer Nederland

- Op de startplaats van het examen kunt u spandoeken ophangen. Deze kunt u bestellen bij Veilig Verkeer Nederland. Bij Veilig Verkeer Nederland kunt u ook genummerde hesjes bestellen voor de leerlingen.
- Leerlingen zijn vaak erg gespannen voor het examen. Stel ze bij de start gerust en zorg dat ze na afloop hun verhaal even kwijt kunnen.

(c) De kinderen krijgen van tevoren de gelegenheid om de route te oefenen.

Het vooraf oefenen van de route verhoogt de educatieve waarde van het praktisch Verkeersexamen enorm. Het scheelt ook een hoop zenuwen: als het kind de route al heeft gefietst, is het tijdens het examen niet bang om verkeerd te rijden en kan het zich volledig concentreren op het verkeer. Geef kinderen dus ruim de gelegenheid om te oefenen.

Maak de route minimaal zes weken van tevoren bekend op school en bij de ouders. Vraag aan de ouders of zij met hun kind de route willen fietsen en de moeilijke punten met het kind willen bespreken. In bijlage 2 staat een voorbeeld van een brief, in bijlage 3 staat een voorbeeld van een routebeschrijving.

Als ouders zelf niet kunnen fietsen, kan de verkeersouder, de leerkracht of een speciale fietsdocent met de kinderen de route oefenen. Vraag de leerkracht om attent te zijn op kinderen die onvoldoende fietservaring hebben om aan het examen deel te nemen. Dan kunt u deze kinderen een afgang bij de start besparen. Probeer voor deze kinderen aparte fietslessen te organiseren. U kunt dat als school zelf doen, of de hulp inroepen van speciale fietsdocenten.

Kijk voor meer informatie op www.fietsersbond.nl/fietsschool.

De leerkracht kan de hele route, met alle lastige situaties, in de klas bespreken.

5 De start

Als startplek kunt u bijvoorbeeld een schoolplein, een park of het plein voor het gemeentehuis of het politiebureau gebruiken. Als de kinderen aankomen, gaan ze eerst met hun fiets naar de keuring toe (zie verderop). Daarna krijgen ze een rugnummer en kunt u hun nummer bijschrijven op de namenlijst.

Geef de kinderen instructies voor onderweg: het is niet de bedoeling dat ze elkaar inhalen; en bij twijfel mogen ze altijd de hulp inroepen van de controlepost. Wens de kinderen succes. De kinderen vertrekken vervolgens met tussenposen van bijvoorbeeld een halve of hele minuut.

6 Controle langs de route

Controleurs

Langs de examenroute zijn een aantal controlepunten ingericht. Daar zitten ouders of andere vrijwilligers, die de verrichtingen van de kinderen beoordelen. Zij noteren hun bevindingen op een controlelijst.

De controleurs staan niet verdekt opgesteld en kunnen kinderen helpen als dat nodig is. Het verdient de voorkeur om ouders niet te laten posten bij kinderen van de eigen school.

De controleurs krijgen voorafgaand aan het examen een instructie, bijvoorbeeld tijdens een speciale informatieavond. Daarin bespreekt u de route, de wijze van beoordeling en het gebruik van de controleformulieren. Benadruk de waarde die het examen heeft voor de kinderen en de noodzaak om echt serieus te controleren.

Beoordeling

De leerlingen worden beoordeeld op een aantal verkeershandelingen. Hieronder vindt u een lijst met handelingen die in aanmerking komen voor een beoordeling. Deze zijn uitgekozen omdat ze essentiële kennis en keuzen toetsen, objectief meetbaar zijn en in iedere lokale situatie ook daadwerkelijk te toetsen zijn.

Voorstel voor te beoordelen handelingen

- Juiste plaats op de weg innemen.
- Links / rechts kijken.
- Achterom kijken.
- Richting aangeven.
- Voorsorteren.
- Voorrang verlenen.
- Kleine bocht naar rechts maken.
- Grote bocht naar links maken.
- Stoppen voor een oranje of rood verkeerslicht.
- Stoppen bij een spoorwegovergang als de rode lichten branden.

Puntentelling

Aan elke handeling kunt u een aantal punten toekennen. Leerlingen zijn geslaagd als ze 80% van de punten hebben behaald. Een alternatieve norm kan zijn dat u alle handelingen even zwaar laat tellen. Leerlingen zijn dan geslaagd als ze minder dan een x aantal fouten hebben gemaakt.

Gezakt

Wanneer een leerling echt verkeersgevaarlijk gedrag vertoont, is hij of zij gezakt, ongeacht het aantal punten dat verder is behaald. Als verkeersgevaarlijk gedrag geldt in ieder geval:

- Door rood rijden.
- Een ernstige voorrangsfout maken.
- Doorrijden bij een spoorwegovergang terwijl de knipperlichten branden.

De lokale organisatie is uiteindelijk verantwoordelijk voor de wijze van beoordeling.

**Tips van
Veilig Verkeer Nederland**

- Het controleren van de kinderen is een eenzame klus. Het helpt als u de posten dubbel bezet (bijvoorbeeld door een ouder en een stagiaire). Verder is het ook prettig als er iemand regelmatig langs de route rijdt om versnaperingen te verstrekken en vragen te beantwoorden.
- In de loop van de route klonteren de kinderen vaak samen. U kunt aan de controleurs vragen om - als dat nodig is - de kinderen even aan te houden en weer één voor één te laten doorfietsen.

In bijlage 4 vindt u twee voorbeelden van controlelijsten. Bijlage 5 bevat een verzamelstaat, waarin u de resultaten van de leerlingen bij elkaar kunt zetten.

7 Fietskeuring

Leerlingen mogen alleen met een goedgekeurde fiets deelnemen aan het praktisch Verkeersexamen. De fietskeuring vindt plaats voorafgaand aan het examen.

Eisen

Een veilige fiets moet aan een aantal wettelijke eisen voldoen. Deze eisen zijn verschillend voor fietsen die alleen overdag worden gebruikt ('dagfietsen') en fietsen waar ook 's nachts op wordt gereden ('nachtfietsen').

Een fiets voor het examen moet voldoen aan de wettelijke eisen van een dagfiets en veilig zijn in gebruik.

De eisen waar de fietsen aan moeten voldoen vindt u in bijlage 6.

Hier staat aangegeven wat de wettelijke eisen zijn aan een dagfiets.

Daarnaast vindt u in de lijst ook de extra eisen voor een 'nachtfiets', plus de voorzieningen die Veilig Verkeer Nederland aanbeveelt.

Fietscontrolekaarten en 'Deze fiets is OK'-stickers zijn bij Veilig Verkeer Nederland verkrijgbaar

Fietskeuring voorbereiden

Om te voorkomen dat leerlingen met een onveilige fiets bij het examen verschijnen, kunt u de leerlingen en hun ouders ruim voor het examen informeren over de eisen waaraan de fiets moet voldoen. Eventueel kan de school enkele weken voor het examen een praktische les geven over de veilige fiets, met medewerking van een fietsenmaker of een handige ouder. Kleine reparaties kunnen direct tijdens de les worden uitgevoerd.

Leerlingen weten precies wat er nog gerepareerd moet worden voor ze aan het examen kunnen deelnemen. Tijdens het examen kan de fietscontrole

Tip van Veilig Verkeer Nederland

In gemeenten waar veel kinderen wonen die geen eigen fiets hebben, kunt u er (samen met de gemeente) voor zorgen dat er een aantal fietsen in voorraad is voor praktische verkeerslessen en/of het praktisch Verkeersexamen. Te denken valt aan het aanschaffen van fietsen of aan een contract met een fietsverhuurder. Reservefietsen zijn bij het examen ook handig als een fiets van een kind wordt afgekeurd. Het kind kan dan toch aan het examen deelnemen.

worden uitgevoerd door (verkeers)ouders, vrijwilligers van Veilig Verkeer Nederland, de wijkagent, een fietsenmaker of stagiaires.

8 Afwikkeling van het examen

Na het examen moet u de resultaten van iedere leerling optellen. Dat kunt u doen door de lijsten van alle controlepunten naast elkaar te leggen en het aantal fouten te tellen. U kunt ook de resultaten eerst overnemen in een verzamelstaat en daarna optellen. In bijlage 5 vindt u een voorbeeld van zo'n verzamelstaat.

Zorg dat de resultaten van het examen binnen één of hooguit enkele dagen bij de scholen zijn. De leerkracht kan dan met de hele klas, of met leerlingen individueel, bespreken wat er wel en niet goed ging tijdens het examen en op welke situaties de kinderen extra moeten letten. Deze terugkoppeling is nuttig voor alle leerlingen en noodzakelijk voor leerlingen die zijn gezakt.

Het is tevens de taak van de leerkracht om de ouders van gezakte leerlingen te informeren. U kunt deze leerlingen een herexamen aanbieden of het volgende jaar nogmaals oproepen voor het examen.

Van de diploma-uitreiking kunt u een feestje maken. Soms stelt de gemeente het gemeentehuis beschikbaar en is de wethouder bereid om de diploma's uit te reiken.

Denk er ook aan om alle vrijwilligers een bedankje te sturen.

9 Ondersteuning bij de organisatie en uitvoering

Het is nuttig om meerdere personen en organisaties te betrekken bij de voorbereiding en uitvoering van het praktisch Verkeersexamen. Bij de voorbereiding is de medewerking gewenst van instanties, zoals de gemeente en de politie. Bij de uitvoering van het examen zijn veel vrijwilligers nodig.

Scholen en (verkeers)ouders

Met scholen en (verkeers)ouders kunt u het examen gezamenlijk organiseren en samen zorgen voor de bemensing van de controlepunten. U kunt de deelnemende scholen eventueel verplichten om ouders te leveren voor de controleposten.

Veilig Verkeer Nederland

De lokale afdeling van Veilig Verkeer Nederland kan ondersteuning bieden bij de organisatie en het aanvragen van subsidie bij de gemeente. Medewerkers van de regionale steunpunten van Veilig Verkeer Nederland kunnen u met raad en daad terzijde staan. Zij kunnen u advies geven of u in contact brengen met ervaren organisatoren bij u in de buurt. In bijlage 8 vindt u alle adressen.

Gemeente

De gemeente moet in ieder geval op de hoogte zijn van de beoogde examenroute en de bewegwijzering. De gemeente stelt in veel gevallen subsidie beschikbaar voor het examen en kan wellicht een rol spelen bij de uitreiking van het diploma.

Andere instanties

Soms kan het sociaal-cultureel werk, de lokale afdeling van de Fietsersbond of de politie meehelpen bij de organisatie.

Stagiaires

Via een MBO/HBO-opleiding in de buurt kunt u stagiaires vragen voor hulp bij de organisatie en de bemensing van controleposten.

Leerlingen van het voortgezet onderwijs kunt u, in het kader van hun maatschappelijke stage, vragen om mee te helpen bij alle voorkomende werkzaamheden. De maatschappelijke stage is een nieuw 'vak' op middelbare scholen. Meehelpen bij het praktisch Verkeersexamen is een prima stagemogelijkheid. Bijna alle taken zijn geschikt. De stagiaires kunnen meehelpen bij de organisatie én de uitvoering van het examen. Ze kunnen fietsen controleren, leerlingen voorlichten over de route en de controleposten bemensen. Het spreekt vanzelf dat deze jonge stagiaires wel goede begeleiding nodig hebben. Meer over de maatschappelijke stage kunt u lezen in de handleiding 'Maatschappelijke stage' van Veilig Verkeer Nederland (www.vvn.nl/voortgezet_onderwijs). Ook de regionale steunpunten van Veilig Verkeer Nederland zijn goed op de hoogte (zie bijlage 8).

10 Verzekering

Alle leerlingen en begeleiders kunnen gratis worden verzekerd via Veilig Verkeer Nederland. Voorwaarde is dat de school ook meedoet aan het schriftelijk Verkeersexamen. U geeft bij de bestelling van de materialen voor het Verkeersexamen het aantal leerlingen en begeleiders op. Het hoofdkantoor van Veilig Verkeer Nederland zorgt dan voor de verzekering. Op www.veiligverkeernederland.nl zijn bij de pagina's over het praktisch Verkeersexamen de polisvoorwaarden opgenomen.

11 Subsidie

Subsidie voor de organisatie is vrijwel altijd via de gemeente te krijgen. Zorg wel dat uw aanvraag tijdig bij de gemeente ligt. Neem hierover - indien aanwezig - contact op met de afdeling van Veilig Verkeer Nederland in uw gemeente. Kosten waar u rekening mee moet houden zijn onder andere de aanschaf van spandoeken, routepijlen en rugnummers (eenmalig), kopiëren en catering van de vrijwilligers.

Bijlage 1

Voorbeeld stappenplan

Acht maanden tevoren

- Examendatum / data vaststellen.
- Data bespreken met de politie en de gemeente. Beiden vragen om medewerking.

Zeven tot vijf maanden tevoren

- Contact zoeken met potentiële mede-organisatoren, zoals de plaatselijke afdeling Veilig Verkeer Nederland, de afdeling van de Fietsersbond en/of scholen in de buurt.
- Werkgroep Verkeersexamen vormen: Veilig Verkeer Nederland, gemeente, politie, verkeersouder(s), leerkracht.
- Draaiboek en taakverdeling maken.
- Ouders informeren over de plannen voor het praktisch Verkeersexamen.
- Ouders vragen om medewerking op de examendag.
- Eventueel aanvraag voor stagiaires doen.
- Materialen bestellen bij Veilig Verkeer Nederland (rugnummers, spandoeken). Dit moet u doen voor half december.

Drie- vier maanden tevoren

- Route vaststellen.
- Aantal controleposten bepalen.
- Normering vaststellen.
- Afspraken maken over vertrek (fietskeuring - nummers uitdelen - vertrek met vaste tussentijden - wat te doen als er groepjes ontstaan).
- Gemeente informeren over de route(s). Checken of er geen wegwerkzaamheden zijn.
- Diploma-uitreiking organiseren.
- Eventueel de wethouder uitnodigen voor de start.

Zes weken tevoren

- Brief mee naar huis geven, met eisen aan de fiets, routebeschrijving en verzoek aan ouders om de route met hun kind te oefenen (zie bijlage 2 en 3).
- Rooster maken voor de vrijwilligers en leerlingen (per school).
- Namenlijst van deelnemende leerlingen (per school).

Eén maand tevoren

- Indeling maken van controleposten.
- Afspraken op papier zetten voor de vrijwilligers.
- Voorraad controlelijsten maken.
- Fietskeuring regelen.
- Uitvoering examen doornemen met de leerkrachten. Vragen of ze willen checken of de leerlingen de route hebben geoefend.

Eén week tevoren

- Informatiebijeenkomst voor de vrijwilligers houden:
 - doornemen van de route
 - toelichting geven op de beoordeling
 - uitdelen controleformulieren.
- Alle vrijwilligers (ook) schriftelijk informeren over hun taak.
- Media informeren (zie bijlage 7).

Op de dag zelf

- Routemarkering aanbrengen.
- Fietskeuring uitvoeren.
- Praktisch Verkeersexamen afnemen
- Controlelijsten inzamelen, resultaten optellen.

Eén dag later

- Terugkoppeling van de resultaten naar de leerkrachten.

Een week tot een maand later

- Eventueel herexamen organiseren.
- Diploma's uitreiken.
- Bedankje sturen aan alle vrijwilligers.
- Subsidieaanvraag indienen bij de gemeente voor het praktisch en schriftelijk Verkeersexamen van volgend jaar.
- Evaluatie, draaiboek aanpassen.

Bijlage 2

Voorbeeldbrief aan ouders

Betreft: Praktisch Verkeersexamen op de fiets

Beste ouders / verzorgers,

Uw kind doet binnenkort mee aan het schriftelijk Verkeersexamen van Veilig Verkeer Nederland. Omdat het belangrijk is om ook het gedrag en de vaardigheden van de kinderen in het verkeer te toetsen, organiseren we daarnaast een praktisch Verkeersexamen op de fiets. Dit examen vindt plaats op *[dag, datum, tijd]*.

De leerlingen fietsen dan een traject waarbij zij onderweg verkeerssituaties tegenkomen die kenmerkend zijn voor *[naam woonplaats of wijk]*. Langs de route staan controleposten die de verrichtingen van de kinderen beoordelen.

Vorbereiding op het examen

De leerkracht op school bereidt de leerlingen zo goed mogelijk voor op dit examen.

In het belang van de veiligheid van uw kind vragen wij uw medewerking voor het volgende:

Het is noodzakelijk dat uw kind op een veilige fiets rijdt. Bij deze brief vindt u een controleformulier.

Het is de bedoeling dat u samen met uw kind de fiets controleert en eventuele gebreken herstelt. Over twee weken vindt er op school een fietskeuring plaats. Uw kind mag alleen meedoen aan het praktisch Verkeersexamen op een goedgekeurde fiets.

Uw kind krijgt ruim de gelegenheid om de route te oefenen. We vragen u om de komende weken de route met uw kind te fietsen en lastige situaties samen te bespreken. Zo leert uw kind de route kennen en komt het tijdens het examen goed geslagen ten ijs. De routebeschrijving vindt u als bijlage bij deze brief.

In het belang van uw kind rekenen wij op uw medewerking!

Met vriendelijke groet,

Bijlagen:

Routebeschrijving en oefeninstructie

Fietscontrole formulier

Bijlage 3

Voorbeeld routebeschrijving en oefeninstructies

De fietsroute begint en eindigt op het schoolplein van de Sparrenschool en is op de dag van het examen helemaal aangegeven met pijlen. De route staat ook op bijgevoegde plattegrond. Er zijn 12 controleposten langs de route.

Route	Situatie	Aandachtspunten
Vertrek bij Sparrenschool, rechtdoor de Larixlaan in	Weg oprijden vanuit uitrit	Je krijgt een startsein. Links en rechts kijken. Verkeer op de Sparrenlaan heeft voorrang.
Bij verkeerslichten rechtdoor	Verkeerslichten	Voorsorteren in het vak voor fietsers. Wachten op groen.
Rechtsaf de Dennenlaan in	Afslaan	Richting aangeven. Voetgangers die rechtdoor gaan hebben voorrang. Kleine bocht maken.
Bij de rotonde rechtdoor	Rotonde met verplicht fietspad	Verkeer op de rotonde heeft voorrang. Bij verlaten van de rotonde richting aangeven.
Eerste weg links, de Eikenlaan in	Gelijkwaardige kruising	Achterom kijken. Richting aangeven. Verkeer van rechts én rechtdoorgaand verkeer voorrang verlenen. Grote bocht maken.
Eikenlaan helemaal uitrijden	Gelijkwaardige kruisingen	Verkeer van rechts heeft overal voorrang.

Bijlage 4

Voorbeeld controlelijst

Voorbeeld A

Datum: _____

Waarnemer: _____

Controlepunt A, Larixlaan. Rechtdoor bij verkeerslicht.

Situatieschets: *Hier schetst u de betreffende situatie*

Instructies aan de waarnemer

Let op de volgende handelingen:

- Voorsorteren in het vak voor rechtdoorgaand verkeer (het middelste vak).
- Stoppen voor oranje en rood verkeerslicht. Doorrijden bij oranje of rood licht betekent dat het kind is gezakt.

	Voorsorteren in het juiste vak	Stoppen voor oranje / rood Door oranje / rood rijden = gezakt	Ander verkeersgevaarlijk gedrag	Opmerkingen
Nr. 01	X			
Nr. 02			X	Rijdt met losse handen
Nr. 03				
Nr. 04				

PM Instructies voor het invullen van de controlelijst

- Als een kind passeert, streept u diens nummer door op de lijst. Zo weet u dat het kind echt is gepasseerd.
- Als een kind de handeling juist uitvoert, vult u niets in op de lijst.
- Als een kind de handeling niet juist uitvoert, zet u een kruisje in de betreffende kolom.
- Indien u een kind iets ziet doen dat écht gevaarlijk is en dat niet op de lijst staat, zet dan een kruisje bij 'ander verkeersgevaarlijk gedrag'. Noteer daarbij in enkele steekwoorden welke fout het kind heeft gemaakt.
- Als u een kind niet gezien heeft, vult u in de rechterkolom een 'N' in.

Voorbeeld B

Datum: _____

Waarnemer: _____

Controlepunt B, Dennenlaan, rechtsaf slaan

Situatieschets: *Hier schetst u de betreffende situatie*

Het kind komt vanuit de Larixlaan en moet rechtsaf de Dennenlaan inrijden.

Instructies aan de waarnemer

Let op de volgende handelingen:

- Richting aangeven (hand uitsteken).
- Kleine bocht maken (niet op linkerweghelpt komen).

	Richting aangeven	Kleine bocht maken	Ander verkeersgevaarlijk gedrag	Opmerkingen
Nr. 01				
Nr. 02	X	X		
Nr. 03				
Nr. 04				

PM Instructies voor het invullen van de controlelijst

- Als een kind passeert, streept u diens nummer door op de lijst. Zo weet u dat het kind echt is gepasseerd.
- Als een kind de handeling juist uitvoert, vult u niets in op de lijst.
- Als een kind de handeling niet juist uitvoert, zet u een kruisje in de betreffende kolom.
- Indien u een kind iets ziet doen dat écht gevaarlijk is en dat niet op de lijst staat, zet dan een kruisje bij 'ander verkeersgevaarlijk gedrag'. Noteer daarbij in enkele steekwoorden welke fout het kind heeft gemaakt.
- Als u een kind niet gezien heeft, vult u in de rechterkolom een 'N' in.

Bijlage 5

Verzamelstaat

School: Datum:

Groep:

U kunt zelf invullen op welke verkeerssituaties de letters betrekking hebben.

Nr.	Naam	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	Resultaat Aantal fouten

- A =
- B =
- C =
- D =
- E =
- F =
- G =
- H =
- I =
- J =
- K =
- L =
- M =
- N =
- O =

Bijlage 6

Kopieerblad fietscontrole

Bij controle van de fiets van _____

is het volgende gebleken: (kruis aan 'ja' of 'nee')

Algemeen:

1. Het stuur zit goed vast.	☐ ja	☐ nee
2. De bel is goed te horen.	☐ ja	☐ nee
3. De handvatten zitten goed vast aan het stuur	☐ ja	☐ nee
4. De remmen (handremmen, terugtraprem) werken goed.	☐ ja	☐ nee
5. De remblokjes zijn niet versleten.	☐ ja	☐ nee
6. De banden zijn heel en hebben voldoende profiel.	☐ ja	☐ nee
7. De spaken in beide wielen zitten goed vast.	☐ ja	☐ nee
8. De trappers zijn voldoende stroef.	☐ ja	☐ nee
9. Het zadel zit goed vast.	☐ ja	☐ nee
10. Het zadel staat op de juiste hoogte afgesteld.	☐ ja	☐ nee
11. De ketting is goed afgesteld, niet te slap, niet te strak.	☐ ja	☐ nee

Reflectie:

12. Er zit een rode reflector aan de achterkant van de fiets.	☐ ja	☐ nee
13. Beide wielen of banden hebben witte of gele reflectoren die een aaneengesloten cirkel vormen of in beide wielen zitten minimaal 2, symmetrisch geplaatste, losse reflectoren die aan beide kanten van het wiel zichtbaar zijn.	☐ ja	☐ nee
14. Beide trappers hebben gele reflectoren.	☐ ja	☐ nee

Is bij elke vraag 'ja' aangekruist? Dan voldoet jouw fiets aan de eisen die de wet stelt aan een dagfiets. Je mag met je fiets overdag en bij goed zicht de weg op.

Extra reflectie en verlichting:

15. Er zit een witte reflector aan de voorkant van de fiets of geïntegreerd in de koplamp.	☐ ja	☐ nee
16. De koplamp werkt goed, zit stevig aan de fiets vast en geeft wit of geel licht.	☐ ja	☐ nee
17. Het achterlicht werkt goed, zit stevig aan de fiets vast en geeft rood licht.	☐ ja	☐ nee
18. De dynamo werkt goed, ook bij nat weer	☐ ja	☐ nee
19. De bedrading is goed vastgezet of weggewerkt in het frame.	☐ ja	☐ nee

Is ook bij deze vragen 'ja' aangekruist? Dan voldoet jouw fiets aan de eisen die de wet stelt aan een nachtfiets én aan de extra eisen die Veilig Verkeer Nederland stelt. Je mag met je fiets ook in het donker en overdag bij slecht zicht de weg op.

LET OP: Is er een 'nee' aangekruist bij de vragen 1 t/m 14 dan wordt de fiets afgekeurd voor het praktisch Verkeersexamen. De fiets voldoet dan namelijk niet aan de wettelijke eisen voor een dagfiets en/of is niet veilig in het gebruik.

Bijlage 7

Voorbeeld persbericht

P E R S B E R I C H T

[Plaatsnaam, datum],

Praktisch Verkeersexamen op de fiets

Op [datum] aanstaande verzorgt Veilig Verkeer Nederland-afdeling [afdeling] het praktisch Verkeersexamen in [plaatsnaam]. Het examen wordt afgenomen op [aantal] scholen. In totaal doen er [aantal] leerlingen mee. De start vindt plaats op [naam locatie]. [Naam + functie en organisatie] geeft het officiële startsein.

Kinderen kwetsbaar in verkeer

In 20xx [meest recente cijfers gebruiken, zie website VVN], kwamen er in Nederland [aantal] kinderen in de leeftijd van 0-15 jaar om door een ongeval in het verkeer. Daarnaast raken er jaarlijks ongeveer 2.000 kinderen in het verkeer ernstig gewond.

Bij alle ongevallen met kinderen in de groep 0 tot 15 jarigen is ongeveer de helft als fietser betrokken bij een ernstig ongeval, een kwart als voetganger en een kwart als autopassagier. Nog altijd zorgt het verkeer voor teveel jonge verkeersslachtoffers.

Laten zien wat je kunt

Veilig Verkeer Nederland-afdeling [afdeling] werkt er daarom hard aan om zoveel mogelijk kinderen te laten deelnemen aan het praktisch Verkeersexamen. Kinderen die eerder geslaagd zijn voor het schriftelijk Verkeersexamen, kunnen nu in praktijk laten zien wat ze hebben geleerd.

De route van het praktisch Verkeersexamen is zorgvuldig uitgezet over [aantal] km en komt overeen met de dagelijkse werkelijkheid. Tijdens deze route letten diverse controleposten op onder andere het stoppen voor verkeerslichten, het verlenen van voorrang en het aangeven van richting.

Fietskeuring

Leerlingen mogen alleen aan het praktisch Verkeersexamen deelnemen op een fiets die aan alle wettelijke eisen voldoet. Om ervoor te zorgen dat alle leerlingen over een veilige fiets beschikken, is voorafgaand aan het praktisch Verkeersexamen een fietskeuring.

Noot voor de redactie / niet voor publicatie

De pers is van harte welkom bij de start van het praktisch Verkeersexamen.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met:

[Naam contactpersoon en telefoonnummer]

[Eventueel tweede persoon en telefoonnummer]

Bijlage 8

Contactpersonen Praktisch Verkeersexamen

Veilig Verkeer Nederland Regionaal Steunpunt Noord (Groningen)

Sylvie de Jong T 050 318 51 11
s.de.jong@vvn.nl

Veilig Verkeer Nederland Regionaal Steunpunt Friesland

Sandra van Baars T 0512 37 04 85
s.van.baars@vvn.nl

Veilig Verkeer Nederland Regionaal Steunpunt Drenthe

Yolanda Boelens T 059 231 24 99
y.boelens@vvn.nl

Veilig Verkeer Nederland Regionaal Steunpunt Oost
(Gelderland, Overijssel en Flevoland)

Ida Sluiskes T 0575 51 04 85
i.sluiskes@vvn.nl

Veilig Verkeer Nederland Regionaal Steunpunt Brabant

Mirjam Lommerse T 073 657 06 66
m.lommerse@vvn.nl

Veilig Verkeer Nederland Regionaal Steunpunt Limburg

Dave van Bogaert T 050 318 51 11
d.bogaert@vvn.nl

Veilig Verkeer Nederland Regionaal Steunpunt Zeeland

Bas Vroonland T 0118 64 25 56
s.vroonland@vvn.nl

Veilig Verkeer Nederland Regionaal Steunpunt Zuid-Holland

Leonie Smeets T 088 524 88 73
l.smeets@vvn.nl

Veilig Verkeer Nederland Regionaal Steunpunt Noord-Holland

Maike van Assema T 088 524 88 35
m.van.assema@vvn.nl

Veilig Verkeer Nederland Regionaal Steunpunt Utrecht

Ingrid Wetser T 088 524 88 37
i.wetser@vvn.nl